

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 11 lipca 2011 r.

w sprawie inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych „Długie lata, lepsze życie – potencjał i wyzwania zmian demograficznych”

(2011/413/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 181,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Szacuje się, że w okresie 2010–2030 liczba Europejczyków w wieku powyżej 65 lat znacznie wzrośnie – z 87 do 124 milionów, czyli o 42 %⁽¹⁾. Ten stały wzrost średniego trwania życia jest jednym z najważniejszych osiągnięć na przestrzeni ostatnich lat. Jednocześnie jednak stwarza on zagrożenie dodatkowego obciążenia dla gospodarki, społeczeństwa i stabilności finansów publicznych.
- (2) W konsekwencji starzenia się społeczeństwa wzrośnie zapotrzebowanie na powiązane z wiekiem i finansowane ze środków publicznych świadczenia i usługi. Szacuje się więc, że wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet będzie znaczny w niemal wszystkich państwach członkowskich. Ogólnie rzecz biorąc i zakładając kontynuację obecnej polityki, szacuje się, że do 2060 r. wydatki publiczne związane ze starzeniem się społeczeństwa wzrosną w UE średnio o ok. 4¾ punktu procentowego PKB, szczególnie za sprawą wydatków na emerytury, opiekę zdrowotną i opiekę długoterminową (w sektorze zdrowotnym dodatkowo potęgowanych przez kurczenie się i często niewystarczające kwalifikacje siły roboczej)⁽²⁾.
- (3) Zmniejszenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym o ok. 50 milionów w latach 2010–2060 i odpowiadający temu wzrost wskaźników obciążenia demograficznego (który w dużym stopniu nastąpi już przed 2030 r.) może doprowadzić do spadku tempa wzrostu PKB, chyba że będzie możliwe zrekomensowanie tego spadku poprzez coraz wyższe wskaźniki aktywności zawodowej i zatrudnienia we wszystkich segmentach siły roboczej oraz poprzez wyższy wzrost wydajności⁽³⁾.
- (4) Z uwagi na kurczenie i starzenie się ludności duże korzyści dla społeczeństwa przynosi wydłużenie aktywnego i zdrowego życia osób starszych poprzez lepsze włączenie gospodarcze i społeczne tych osób oraz poma-

ganie im w zachowaniu niezależności przez jak najdłuższy czas. W ten sposób podnosi się jakość życia starszych obywateli i ich opiekunów, wzmacnia się stabilność systemów zabezpieczenia społecznego (systemu emerytalnego, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej), a także tworzy się nowe możliwości rynkowe dla innowacyjnych rozwiązań na rzecz komfortowego funkcjonowania osób starszych.

- (5) W strategii „Europa 2020” starzenie się społeczeństwa określono zarówno jako wyzwanie, jak i szansę dla inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, podobnie jak w inicjatywach przewodnich „Europejska agenda cyfrowa”⁽⁴⁾, „Unia innowacji”⁽⁵⁾, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”, w których ta kwestia jest traktowana priorytetowo. Strategie na rzecz „flexicurity” (modelu elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego) w ramach europejskiej strategii zatrudnienia uwzględniają potrzebę przyjęcia kompleksowego podejścia do polityki zasobów ludzkich oraz podejścia do pracy uwzględniającego cykl życiowy, aby zwiększyć uczestnictwo w rynku pracy i usunąć istniejące przeszkody.
- (6) W dniu 6 września 2010 r. Komisja zaproponowała ogłoszenie roku 2012 Europejskim Rokiem Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej, przez co stara się pomóc państwom członkowskim w działaniach na rzecz wydłużenia okresu aktywności zawodowej osób starszych, aby osoby te mogły dzielić się swoim doświadczeniem, aby dalej aktywnie uczestniczyły w życiu społecznym oraz aby w miarę możliwości prowadziły zdrowe, niezależne i satysfakcjonujące życie⁽⁶⁾.
- (7) Istnieje pilna potrzeba poszerzenia wiedzy o samym procesie starzenia się oraz jego wpływie na społeczeństwo i gospodarkę, tak aby wspierać formułowanie polityki oparte na dowodach.
- (8) Aby stawić czoła wyżej wymienionym wyzwaniom i w pełni wykorzystać możliwości, potrzebne jest wspólne działanie na rzecz uproszczenia współpracy naukowej na wysokim poziomie, mającej na celu dostarczenie dowodów naukowych na poparcie poszczególnych interwencji.

⁽¹⁾ W ciągu najbliższych 50 lat liczba Europejczyków w wieku powyżej 65 lat zwiększy się niemal dwukrotnie, z 87 milionów w 2010 r. do 153 milionów w 2060 r. (Eurostat, Europop2010 (prognozy demograficzne)).

⁽²⁾ Ibidem.

⁽³⁾ COM(2009) 180 wersja ostateczna: Sprostanie wyzwaniom związanym ze skutkami starzenia się społeczeństwa w UE (sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa, 2009).

⁽⁴⁾ 9981/1/10 REV 1.

⁽⁵⁾ 14035/10.

⁽⁶⁾ Konkluzje Rady (Rada ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów, grudzień 2010 r.) 18132/10.

- (9) Na posiedzeniu w dniu 26 maja 2010 r.⁽¹⁾ Rada ds. Konkurencyjności określiła i uzasadniła zestaw potencjalnych inicjatyw w zakresie wspólnego planowania (obejmujący również inicjatywę w dziedzinie „Długie lata, lepsze życie – potencjał i wyzwania zmian demograficznych”) jako obszary, w których wspólne planowanie badań naukowych zapewniałoby wysoką wartość dodaną do obecnych rozproszonych działań państw członkowskich. Rada ta przyjęła zatem konkluzje uznające konieczność podjęcia inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych w tej dziedzinie, w których zwróciła się do Komisji o wniesienie wkładu w jej przygotowanie.
- (10) Państwa członkowskie potwierdziły swój udział w tej inicjatywie, przesyłając oficjalne pisemne zobowiązania.
- (11) Wspólne planowanie badań naukowych nad zmianami demograficznymi i starzeniem się społeczeństwa zapewniłoby koordynację badań w tej dziedzinie, przez co wniosłoby znaczący wkład w stworzenie w pełni operacyjnej europejskiej przestrzeni badawczej w odniesieniu do starzenia się i umocniłoby wiodącą pozycję i konkurencyjność Europy w zakresie badań w tej dziedzinie.
- (12) Aby osiągnąć cele określone w niniejszym zaleceniu, państwa członkowskie powinny zapewnić współpracę i komplementarność z głównymi powiązаныmi inicjatywami w tym zakresie: wspólnym programem „Nowoczesne technologie w służbie osobom starszym”⁽²⁾, partnerstwem na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu oraz projektami badawczo-rozwojowymi wspieranymi w kontekście programu ramowego na rzecz badań i rozwoju technologicznego, głównie w obszarach technologii informacyjno-komunikacyjnych, zdrowia i nauk społecznych, jak również z innymi inicjatywami badawczymi takimi jak SHARE ERIC⁽³⁾ i ERA-AGE II⁽⁴⁾.
- (13) Aby Komisja mogła składać Radzie i Parlamentowi Europejskiemu odpowiednie sprawozdania, państwa członkowskie powinny systematycznie przedkładać Komisji sprawozdania z postępów dokonanych w ramach przedmiotowej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania,
- zmian demograficznych. Program badań strategicznych powinien obejmować plan realizacji ustanawiający priorytety i harmonogram oraz określający działania, instrumenty i zasoby niezbędne do jego realizacji.
3. Zachęca się państwa członkowskie, aby uwzględniły następujące działania jako część programu badań strategicznych i planu realizacji:
- określenie odpowiednich krajowych programów i badań naukowych oraz wymiana informacji na ich temat;
 - wzmocnienie wspólnego prognozowania i możliwości oceny technologii;
 - wymiana informacji, zasobów, najlepszych praktyk, metodyk i wytycznych;
 - określenie dziedzin lub badań naukowych, w których koordynacja, wspólne zaproszenia do składania wniosków lub łączenie zasobów byłyby korzystne;
 - określenie warunków wspólnego podejmowania badań w dziedzinach, o których mowa w lit. d);
 - uwzględnianie zmieniających się potrzeb osób starszych oraz potrzeb ich formalnych i nieformalnych opiekunów przy wyznaczaniu celów programów badań nad starzeniem się;
 - wspólne korzystanie – w odpowiednich przypadkach – z istniejącej infrastruktury badawczej lub tworzenie nowej infrastruktury, np. skoordynowanych banków danych lub modeli wykorzystywanych do badania procesów starzenia;
 - wspieranie lepszej współpracy między sektorem publicznym i prywatnym, a także modelu swobodnej innowacji między różnymi działaniami badawczymi i sektorami gospodarki związanymi ze zmianami demograficznymi i starzeniem się społeczeństwa;
 - eksport i rozpowszechnianie wiedzy, innowacji i interdyscyplinarnych strategii metodycznych;
 - tworzenie sieci między ośrodkami zajmującymi się zmianami demograficznymi oraz badaniami nad starzeniem się społeczeństwa.
4. Zachęca się państwa członkowskie, aby utrzymywały sprawną wspólną strukturę zarządzania w dziedzinie badań nad zmianami demograficznymi i starzeniem się społeczeństwa, uprawnioną do określania wspólnych warunków, zasad oraz procedur współpracy i koordynacji oraz do monitorowania realizacji programu badań strategicznych.
5. Zachęca się państwa członkowskie, aby wspólnie realizowały program badań strategicznych za pomocą swoich krajowych programów badawczych zgodnie z wytycznymi w sprawie warunków ramowych na rzecz wspólnego planowania, opracowanych przez ustanowioną przez Radę grupę wysokiego szczebla ds. wspólnego planowania.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

- Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały i rozwijały wspólną koncepcję współpracy i koordynacji w zakresie badań naukowych na szczeblu unijnym, która pomoże stawić czoła wyzwaniu związanym ze zmianami demograficznymi i wykorzystać możliwości, jakie zmiany te niosą za sobą.
- Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólny program badań strategicznych określający średnio- i długookresowe potrzeby i cele badawcze w dziedzinie

⁽¹⁾ 10246/10.

⁽²⁾ Sprawozdanie w ramach procedury współdecyzji, komunikat prasowy – <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20080121IPR19252>

⁽³⁾ http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf

⁽⁴⁾ <http://futurage.group.shef.ac.uk/>

6. Zachęca się państwa członkowskie, aby współpracowały z Komisją przy analizie ewentualnych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w opracowaniu i realizacji programu badań strategicznych i do koordynacji wspólnego programu z inicjatywami unijnymi w tej dziedzinie, takimi jak partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu i wspólny program „Nowoczesne technologie w służbie osobom starszym”.
7. Zachęca się państwa członkowskie, aby systematycznie informowały Komisję o postępach dokonanych w ramach niniejszej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania w formie rocznych sprawozdań z postępów w realizacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 lipca 2011 r.

W imieniu Komisji
Neelie KROES
Wiceprzewodniczący
